

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U Ț E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	35 lei
6 luni	18 "
3 luni	9 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

S U M A R

Noua Direcție a «Curierului Judiciar».

Magistratura noastră, răspuns la articolul d-lui C. N. Toneanu, de d-l I. Tanoviceanu;

Câte-va cuvinte asupra persoanelor morale, de d-l D. N. Comșa;

JURISPRUDENȚA:

Înalta Curte de Casație, s. 1: Ministerul Domeniilor cu Pavel Iosif.

Trib. Patna, s. 1: Ioana C. Rosete cu Olimpia Caraiman;

Curtea de Casație din Franța: Răsipitor;

Curtea din Besançon: Tutelă;

Informațiuni.

NOUA DIRECȚIE

A

„CURIERULUI JUDICIAR”

În urma retragerii distinsului profesor universitar D-l Dim. Alexandresco, din capul revistei noastre, Comitetul întrunindu-se într-una din zilele trecute, în unanimitate s'a pronunțat pentru a oferi Direcțiunea Revistei, valorosului magistrat D-lui Procuror general de pe lângă Înalta Curte de Casație **Ciru Țeconomu**.

O delegațiune a Comitetului s'a prezentat la d. Țeconomu în acest scop, și cu o vie satisfacțiune, punem în cunoștință pe cititorii revistei noastre, că eminentul magistrat și jurisconsult, ne-a făcut distinsa cinste de a primi Direcțiunea Revistei noastre.

De sigur, prezența d-lui Ciru Țeconomu în fruntea ziarului nostru, va fi un imbold pentru membrii redactori către o muncă rodnică și folositoare, căutând fie-care să corespundă, ca și până acum, însărcinării ce ne-am luat, de a contribui la clădirea edificiului științei juridice și a jurisprudenței.

Grupându-ne cu toții împrejurul noului Director, vom căuta a-i da tot concursul nostru pentru a bine-merita cinstea ce ne-a făcut și simpatia pe care ne-a arătat-o răspunzând apelului nostru.

COMITETUL

MAGISTRATURA NOASTRA

RĂSPUNS LA ARTICOLUL D-lui C. N. TONEANU

Sub pseudonimul Centon, d-l C. N. Toneanu a publicat în No. 3 din 11 Ianuarie 1907 al *Curierului Judiciar*, un articol în care critica magistratura de partid. Inamovibilitatea — zice d-l Toneanu — a asigurat independența magistraturii, dar numirile nu s'a făcut totdeauna din persoanele cele mai culte, cele mai luminate și cele mai morale.

Dacă avocatul de la Galați s'ar fi mărginit numai la principii, sau chiar aducând exemple, ar fi fost în marginile adevărului și în același timp nepărtinitor, mărturisesc că nu aș fi avut nimic de zis, și, eu cel puțin, ca membru în comitetul de redacțiune al *Curierului Judiciar*, nu m'aș fi opus ca articolul să se publice în revistă la care colaborez. Și probă că și eu sunt contra magistraturii de partid, este faptul că în comisiunea de reorganizare a magistraturii, din care am avut onoarea să fac parte, am susținut ca numirile și înaintările în magistratură să se facă în mod automat, după certe norme, și în afară de ori-ce influență a Ministrului de Justiție sau a guvernului. M'a combătut însă cei 2 miniștri care erau de față la discuțiune, și nu m'a susținut nimine, de aceea părerea mea a căzut. Persist însă să cred că e dreaptă, și că va veni un timp în care numirile și înaintările în justiție să se facă după regulile dreptății și normele legii, iar nu după influențele politice și caprițiul miniștrilor.

Prin urmare ca principii sunt alături cu d-l Toneanu, modul de recrutare și de înaintare în magistratură lasă de dorit, și ar fi bine să se facă ceva în această privință.

Însă d-sa nu s'a oprit aci, cum ar fi trebuit, ci a găsit cu cale să facă politică militantă și personalități la adresa unui fost prefect, unui

actual ministru, mai multor magistrați, ba chiar mă pune și pe mine în cestiune!

Curierul Judiciar nu este și nu va fi un organ politic; el este și va rămâne o revistă științifică în care vor putea să trateze cestiunile de drept, bărbații competenți, orî care ar fi principiile lor politice, și orî care ar fi părerile lor juridice. Dar politică militantă nu se poate face în această revistă, fiind-că dacă științificește stăm toți împreună în buna armonie, politicește nu putem să fim toți uniți. Până acum câte-va luni, directorul revistei și primul său redactor erau din două tabere politice diferite, și totuși *Curierul Judiciar* a mers în bună înțelegere. Trebuie încă să adaog că, dacă a plecat d. Dim. Alexandresco de la Direcțiunea *Curierului Judiciar*, d-sa nu a plecat din motive politice, căci alt-fel am mai fi plecat și alții din comitetul de redacțiune, aceia care sub punctul de vedere politic suntem alături cu d. Alexandresco iar nu cu d. Cesărescu. În afară de aceasta, într'un asemenea cas, magistrații nu ar mai fi avut ce căuta în redacțiune alături cu noi, și ar fi trebuit ca toți să se retragă din comitetul de redacțiune, ceea-ce nimeni n'a făcut.

Dar dovada cea mai puternică de caracterul nepolitic al revistei noastre ni-l dă însuși d. I. Cesărescu, primul redactor, al cărui liberalism, nimeni nu-l poate pune la îndoială, și care de și ca om politic ar fi putut să aprobe articolul d-lui Toneanu, coreligionarul său politic, însă că un prim-redactor de revistă, conștient de rolul său, l'a desaprobat în modul cel mai energic.

De și revista «*Curierul Judiciar*» prin caracterul ei este menită să stea în afară de luptele de partide, și mai ales de acuzările de persoane, fiind-că însă greșala s'a făcut, din nebagare de seamă și s'a publicat articolul d-lui Toneanu, sunt silit a răspunde câte-va cuvinte, numai în apărare spre a repara răul făcut prin niște insinuațiuni nedrepte. Dreptul de apărare fiind sacru, negreșit că chiar o revistă științifică, atunci când din nebagare de seamă a publicat atacul, trebuie să primească și apărarea. Desaprobarea revistei nu e destul, căci insinuațiunile rămân scrise, și ele nu trebuie să rămână fără rectificare.

D. Toneanu spune, între altele, ce e drept după afirmațiunea unui magistrat, că «un judecător a fost înaintat Președinte de Curte fiind-că cu ocazia procesului celebru al celebrului prefect abusiv din Galați, s'ar fi făcut bolnav pretextând de o durere de măsea, ca să descompleteze Curtea, pe care acel magistrat o bănuia că va condamna pe prefect, care în urmă achitat și restabilit, ar fi ținut socoteala și ar fi recompensat pe onora-

bilul magistrat alegând pe fratele său deputat, pe lângă recompensa de președinte de Curte ce i s'a dat de guvern».

Iată ce spune d-I Toneanu; și cum mie îmi plac lucrurile clare, voi spune pentru puținii care nu cunosc persoanele de care se vorbește aici, că avocatul de la Galați se refera la d-I G. Robescu fost prefect de Covurlui, la fratele meu G. Tanoviceanu, Președinte la Curtea de apel din Galați, la d-I M. Beșteleș, consilier la aceeași Curte și la mine deputat de Covurlui.

N'am să apăr pe d. G. Robescu, l'a apărât justiția țării, și între cei 5 judecători care la Iași l'a achitat în unanimitate, a fost și Matei Cantacuzino, unul din cei mai integri și mai capabili magistrați pe care i-a avut țara noastră¹⁾. N'am să apăr de asemenea nici pe d. Tătaru, proc. general de la Galați, pe care d. Toneanu l'acuză că ar fi fost recompensat cu acest post fiind-că a *resolval o divergență*, în procesul Statului român cu Societatea ungară de navigație, pe când în realitate, după cum ne afirmă d. Tătaru, *nu a fost nici o divergență*, în această afacere.

Am însă dreptul să rectific lucrurile pe care le cunosc personal, și care știu că nu sunt exacte.

D. Toneanu afirmă că din cauza achitării d-lui Robescu, ar fi fost înaintat fratele meu G. Tanoviceanu președinte la Curtea de apel din Galați.

Mă mir de o ast-fel de insinuațiune.

În adevăr dacă avocatul de la Galați ar fi bine voit să consulte anuarul magistraturii din 1906, ar fi văzut că din 5 președinți de Curte unul singur avea mai mulți ani de magistratură de cât fratele meu. Pe când cei-l'alți președinți au ajuns la această demnitate după 21, 23 sau 25 de ani, fratele meu a fost numit președinte de Curte după 28 de ani de magistratură neîntreruptă. Adaugă că din cei 21 consilieri actuali ai Curții de casațiune, abia 9 sunt mai vechi în magistratură de cât G. Tanoviceanu, iar 12 sunt mai noi de cât dânsul.

Tot din anuar d. Toneanu ar fi văzut că din Septembrie 1881, până în Septembrie 1905, adică în timp de 24 de ani, fratele meu a înaintat cu 2 grade, din prim-președinte de tribunal a ajuns președinte de Curte, aceasta e oare o favoare atât de mare în cât nu se poate dobândi de cât prin transacțiuni de conștiință?

Crede oare serios d. Toneanu, că prietinel meu Al. Bădărău, și guvernul conservator, când a înaintat pe G. Tanoviceanu președinte de Curte, după 28 ani de magistratură, l'a înaintat fiind-că a achitat pe d. G. Robescu? Atunci cum se face

¹⁾ Cei-l'alți magistrați, de asemeni foarte distinși, au fost dacă nu ne înșelăm d-nii Burada, Donici, Sofian și Hinna.

că același ministru și guvern, prin același decret a înaintat și pe d. E. Economu, care fusese pentru condamnarea d-lui Robescu, în postul de consilier la Curtea de casațiune?

Când se tratează o cestiune atât de înaltă ca magistratura țării, nu cred că este bine a se reproduce vorbele zise la necaz de un magistrat căruia îi place înaintările peste rândul vechimei când sunt în favorul său, nu-i plac însă când sunt contra sa. În adevăr, dacă ar fi consultat tot anuarul magistraturei, d. Toneanu ar fi văzut că atât președinte cât și prim președinte de tribunal G. Tanoviceanu, *pentru merite excepționale*²⁾ a fost numit înaintea magistratului care se plângea că a fost nedreptățit. Ce e drept că d. M. Beștelei a ajuns consilier de Curte înaintea fratelui meu, însă nu credem că acesta ar fi un motiv ca el să rămână tot-d'auna în urmă, și să nu poată să-și recapete locul ce i se cuvenea prin vechime și merit.

Tot atât de inexactă e afirmarea că eu aș fi fost recompensat de d-l Robescu cu deputăția de Covurlui pentru serviciul făcut d-sale de fratele meu. Achitarea d-lui Robescu de Curtea de apel din Galați s'a pronunțat în 1897; cum se face că abia după 7 ani s'a gândit dânsul ca să-și plătească datoria de recunoștință?

D-l Toneanu de altmintrelea nu e un începător în ale politice, pentru ca să nu știe că o candidatură nu se pune într'un județ de cât cu aprobarea centrului. Și iarăși ca Gălățean știe, său putea să afle, că eu nu numai că am fost aprobat de centru, dar chiar am *fost recomandat de centru comitetului local*, care nici nu se gândise la mine având destule persoane capabile în localitate. Prin urmare, nu d-l Robescu m'a propus comitetului local, ci d-sa ca și cei-lalți membri a acceptat candidatura propusă de la centru.

Că d-l G. Robescu m'a ajutat în alegeri, aceasta nu o tăgăduesc; dar oare s'ar fi putut alt-fel? Un membru disciplinat partidului trebuie să ajute pe membrii mai puțin influenți, căci alt-fel reușește opoziția. D-l Robescu m'a ajutat nu numai pe mine, dar pe toți cei-lalți aleși conservatori ai Covurluiului, oare tutulor datora d-sa recunoștință și toți erau frați cu magistratul G. Tanoviceanu?

Încă o observațiune și am terminat.

D-l Toneanu mai critică și reconcilierea fratelui meu cu d-l Beștelei, pe care d-sa 'l numește magistratul acusator.

«Și ca moravuri judecătorești, — zice dânsul, — nu trebuie să uităm, că n'a trecut mult și magistratul

acusator cu cel acusat s'a sărutat între ei ca și cum nu s'ar fi petrecut nimic, și justiția compusă din ambii a continuat să funcționeze, iar ministrul de justiție a privit impasibil cum s'a desfășurat această comedie, între niște oameni cari sunt însărcinați cu cea mai delicată dintre misiuni, adică împărțirea justiției».

N'am să iaș apărarea ministrului de justiție, nici a guvernului, de această acuzare și de altele cari 'i se aduce de d-l Toneanu, căci am declarat că nu voesc să fac politica, și apărarea actelor politice ale unui guvern este, său cel puțin pare a fi politică militantă, lucru de care trebuie să se ferească o revistă științifică. Mi se pare însă nedreaptă acuzarea celor doi magistrați că s'a sărutat și că justiția a continuat să funcționeze.

Nu știu, și lucrul imi pare indiferent, dacă, în adevăr cei doi magistrați s'a sărutat, știu însă că actualmente ei își vorbesc și funcționează împreună.

Aceasta nu place d-lui Toneanu; mă întreb însă pentru ce? Am spus că după părerea mea, așa numitul magistrat acusator nu a procedat bine când s'a plâns prin presă de o pretinsă nedreptate care 'i s'a făcut, dar de aci urma oare că trebuia ca între cei doi magistrați să rămână o ură veșnică?

Magistratul acusator este incontestabil un magistrat corect, și, eminentamente simpatice; unui astfel de om ori-cine îi trece cu vederea oare-cari cuvinte zise într'un moment de supărare, când el se credea nedreptățit. Or-cum ar fi însă, când acel magistrat singur vine la cel pe care l'a ofensat și cel dintâi îi întinde mâna în semn de reparațiune, putea oare magistratul lovit, când și el e din firea lui un om blând și liniștit, să facă necuviința și actul de vrăjmășie de a refuza mâna? Patrusprezece ani de viață colegială și relațiuni intime personale și de familie, trebuia să uitare pentru câte-va acuzațiuni de sigur nedrepte, dar scuzaibile, căci au fost aruncate într'un moment de mânie?

Dacă aceste moravuri judecătorești cum le numește d. Toneanu, merită să fie criticate, firește că d-sa ar fi găsit corect ca cei doi magistrați să continue să se vorbească de rău și să fie în stare de vrăjmășie. Poate că acesta să fi fost un spectacolul mai plăcut pentru d. Toneanu, de cât reconcilierea celor doi magistrați, dar de sigur că nu era un motiv suficient această ciudată plăcere a d-lui Toneanu, pentru-că ei să continue a face acte de ostilitate unul contra altuia. Și mai ales aș dori ca avocatul de la Galați să bine voască să 'mi spună întru cât această ostilitate ar fi fost în interesul mersului justiției și al prestigiului magistraturei la care d-sa ține atât de mult?

²⁾ La reorganizarea judecătoriilor de pace din 9 Martie 1879, G. Tanoviceanu a fost singurul membru de tribunal *clasa I*, care a primit să fie judecător de pace, cu leafă și grad mai mic, însă cu greutate mai mari.

De altmintrelea fiind-că cel criticat pe drept or pe nedrept a fost G. Tanoviceanu, iar nu d. C. N. Toneanu, am dreptul să rog pe avocatul de la Galați, să lase grija onorarii și libertatea riposteii, dacă va crede de cuviință, magistratului ofensat, care după cât știu, nu i-a dat nici o însărcinare ca să se îngrijească de ofensele sale căci e destul de harnic să se apere singur când va voi.

Iată ce am avut de răspuns d-lui Toneanu ca apărare și rectificare:

I. Tanoviceanu

Câte-va cuvinte asupra persoanelor morale

(urmare și finit)

III

O persoană morală a cărei existență legală este recunoscută într-o țară străină nu poate fără o recunoaștere a legii române, nu numai să își exercite scopul ei principal, dar nici chiar să facă un act juridic oare-care și în special a dobândi bunuri.

Uni autori susțin că trebuie făcută o distincțiune între funcționarea și îndeplinirea scopului principal al unei persoane morale străine în altă țară și între îndeplinirea unui act juridic oare-care sau exercițiul unui drept, ca acela de a dobândi. După ei, funcționarea unei persoane morale străine poate fi contrarie ordinei publice în altă țară, însă nu și exercițiul unui drept oare-care ca acela de a dobândi.

Se vede imediat netemeinicia acestei distincțiuni. Asociațiile nu pot funcționa fără mijloace, adică fără avere. Averea fiind în genere o putere, ea dă putere și asociațiunei. În cât privește fundațiunile nu se concepe măcar existența lor fără avere. Fundamentul lor e chiar averea.

Sunt autori ca Brinz, care sunt atât de convinși de necesitatea unei averi pentru existența persoanelor civile, în cât susțin că persoana trebuie să dispară pentru a face loc patrimoniului în care ea se confundă și se absoarbe. Și aceasta nu numai pentru fundațiuni, dar chiar și pentru asociațiuni. După Brinz, patrimoniul n'are nevoie de un subiect de drept pentru ca să-i slujească de suport. El e un subiect de drept din momentul ce e destinat unui scop oare-care, El e proprietar, creditor, debitor. Pentru el se dobândește, se înstrăinează, se pledează în justiție.

De asemenea Bekker în teoria «drepturilor fără subiect» spune, că pentru a avea bucuria unui drept nu e indispensabil de a fi o creatură do-

tată cu rațiune și voință. Copiii și nebunii au bucuria dreptului deșin'au exercițiul. Ca și dênșii corpurile inerte, lucrurile, trebuie să fie considerate ca apte de a posedea și chiar de a dobândi legate în profitul lor, adică în profitul operei de care ele sunt legate (*Vezi Ducrocq Dr. Ad., T. VI. pag. 33*).

E evident că această teorie este exagerată.

Insuși Bekker simte că bunurile care se dobândesc, nu se dobândesc pentru patrimoniul care există deja, ci o spune el textual «în profitul operei de care el e legat». Orî-ce drept presupune un titular și aci titularul este opera, adică o abstracțiune pe care legea nu o face persoană ca persoanele fizice, ceia-ce i-ar fi imposibil, dar căreia legea îi dă capacitatea juridică, adică personalitatea morală.

Ceea-ce putem însă reține din această teorie este convingerea, că mai ales în materie de fundațiuni opera e atât de strâns legată de patrimoniul în cât cu toată recunoașterea legală, ea ar rămâne o simplă abstracțiune fără eficacitate, dacă n'ar avea patrimoniul.

Un alt autor, Planiol (*Traité de Droit civil*, vol. I, ed. I, § 672. pag. 261), spune că sub numele de persoane civile trebuie să înțelegem existența bunurilor colective în stare de mese distincte sustrase regimului proprietății individuale.

E bine înțeles că și aci se face o confuzie între subiectul și obiectul dreptului. Chiar dacă ar fi vorba de o proprietate colectivă, lucrurile posedate în mod colectiv sunt obiectul dreptului. Subiectul lui e corporația sau fundația, adică o societate cu un scop determinat sau numai o abstracțiune, un scop oare-care. Planiol însă a înțeles ca și precedenții autori legătura strânsă dintre persoana civilă și patrimoniul său, și imposibilitatea existenței unei persoane civile care să-și îndeplinească scopul său fără patrimoniul.

Dacă este așa, atunci a permite unei societăți străine să dobândească bunuri la noi, este a-i recunoaște implicit personalitatea. Dacă-i permit să ia în țara noastră bunuri, adică mijloace pentru a-și îndeplini scopul, atunci recunosc că scopul persoanei civile străine nu e contrar intereselor Statului meu și îi recunosc chiar personalitatea.

Creațiunea unei persoane morale nu e alt-ceva de cât recunoașterea că scopul ce și propune nu e vătămător, ba e chiar folositor intereselor Statului.

Dacă toate statele Europei ar forma un tot, o civilizație comună, dacă n'ar fi între ele lupte economice și politice, atunci de sigur că problema nu s'ar mai pune. Cât timp însă vor mai fi lupte de acest fel între diferitele state se im-

pun asemenea restricțiunei la funcționarea persoanelor morale străine și la exercițiul orî-cărui drept din partea lor.

N'am putea permite nici odată *Kultur-Egylet*-ului unguresc, nu numai ca să-și îndeplinească scopul său la noi, dar nici chiar să primească legate și să adune fonduri pentru scopul de a maghiariza pe Românii din Transilvania.

De asemenea nu pot permite unei societăți culturale grecești ca Olimpicile căreia îi e permis de a contribui și la realizarea ideii unei Grecii mari, ca să adune fonduri în România care ar putea sluji ca să facă pe Românii din Macedonia cu voie saū cu sila adepți ai acestei mari idei.

Față cu tendințele de a fi o solidaritate cât mai mare între diferitele State ale Europei, manifestate prin diferitele convenții comerciale, poștale, de căi ferate, asupra chestiilor de drept internațional privat, de arbitragiu, etc., față cu propaganda congreselor pentru pace, a socialiștilor pentru internaționalism și a multor filozofi pentru o solidaritate cât mai mare între diferitele națiuni, se înțelege foarte bine ca unii autori de în dorința lor de a ajunge cât mai iute la o solidaritate, să făurească teorii ca să înlătore cât mai mult diferitele bariere dintre state, cum e și aceia ca o persoană morală dintr'o țară să nu poată funcționa și în alta. Până când însă nu se va realiza un asemenea ideal de solidaritate și popoarele vor continua a fi în luptă, asemenea bariere trebuie să existe.

Tot așa s'a proclamat de mult în materie economică, principiul libertății comerciale cu înlăturarea barierelor vamale.

Noi însă vedem sub ochii noștri că asemenea bariere se întăresc din ce în ce mai mult și principiul protecționismului învinge pe acela al libertății comerciale.

România e un stat prea mic și mai înapoiat pe scara progresului față cu cele-lalte state occidentale, pentru ca să înceapă ea prin a înlătura barierele necesare pentru apărarea individualității sale politice, naționale și economice. Ar fi temerar de a face aceasta fiind-că cele lalte state fiind mai înaintate și deci mai bine armate în lupta dintre popoare ar putea s'o învingă și s'o facă să dispară saū cel puțin s'o slăbească ca individualitate națională. Apartine celor mai înaintați și mai forți ca să înceapă prin a aplica teoriile de solidaritate europeană. Și când vom ajunge și noi pe scara evoluției la acelaș grad cu ei, iar educația noastră națională ar fi atât de înaintată, în cât fără pericol am putea aplica principiile de solidaritate, vom vedea.

Englittera e azi pentru libertatea comercială, după ce grație protecției industriei și-a făurit o indus-

trie puternică, capabilă de a lupta cu cele-lalte. Noi însă trebuie să protejăm economia noastră națională, până va deveni și ea puternică, și atunci vom proclama și noi libertatea comercială. Englittera acorda străinilor dreptul de a dobândi imobile rurale. Ea însă nu l'a acordat decât la 1870, când n'a mai simțit nevoia ca să apere de străini pământul Englitterei, a cărui posesie e strâns legată de naționalitate.

Noi n'am ajuns până acolo și am păstrat bariera prevăzută de art. 7 § 5 din Constituție nepermițând străinilor de a dobândi imobile rurale în România.

Unor state bogate și puternice politicește ca Anglia, Germania, Franța le-ar putea conveni, ca să lase persoanelor morale străine dreptul de a funcționa și de a strânge averi în țara lor. Ele sunt destul de puternice economicește pentru ca să poată opune forței ce ar da averea acestor persoane străine, forțe superioare.

Ele mai pot ca prin măsuri legislative saū administrative oportune să pună capăt funcționării unor asemenea persoane morale când ar fi vătămătoare interesului lor național, fără a se teme de conflictele internaționale. Noi însă trebuie să ne luăm așa măsuri de la început în cât să evităm conflicte internaționale pentru rezolvarea cărora adese-ori forța primează dreptul. Puterea noastră politică e relativ mică.

Să presupunem că n'am avea texte de lege, din cari să rezulte implicit că trebuie o lege pentru recunoașterea persoanelor morale străine, nici principii constituționale în astă privință, și că cestiunea de rezolvat ar fi dubioasă. În acest caz, interpretul este dator să ție socoteală de principiile arătate mai sus.

S'a proclamat de Primul Presedinte al Curții de Casație din Franța, d-l Ballot-Beaupré cu ocazia centenarului codului Napoleon, de jurisconsulti eminenți ca Planiol, Gény, de mult regretatul President al Casației C. Ștefănescu cu ocazia instalării actualului Prim President, că în interpretarea unei legi, mai ales când ea e dubioasă, trebuie să se ție socoteală de timpul și împrejurările în cari ne găsim.

S'a zis cu drept cuvânt că legea civilă care se aplică azi în Franța e oare-cum deosebită de cea de la 1804 și că trebuie să se caute ce intenție ar fi avut legiuitorul dacă ar fi făcut o lege în starea actuală a societății.

Toate principiile juridice nu se găsesc în lege, multe din ele se făuresc de jurisprudență și se consacră ulterior de legiuitor. În această făurire tot d'auna s'a ținut socoteală de situația politică și economică, și în genere de starea de civilizație a poporului la care se aplică asemenea prin-

cipii. Jurisconsultii în timpul monarhiei franceze au ajutat-o prin interpretarea lor ca să se stabilească unitatea statului contra tendințelor separatiste ale feudalilor. Jurisconsultii în timpurile moderne caută să interpreteze legile în sensul de a satisface tendințele de solidaritate înăuntrul unei națiuni și chiar și pe cele de solidaritate internațională. Inșă tot d'auna ei au în vedere ca prin aceasta să nu vatăme necesitățile națiunii din care fac parte. De aceia principiile care se aplică azi în Anglia, în diferite materii, nu se pot aplica la noi, cărora ne convin mai bine principiile pe care le aplică Englezii odinioară, când starea lor de civilizație se apropia mai mult de starea noastră de astăzi.

Dreptul pozitiv variază în timp și în spațiu, iar utopia justiției absolute nu trebuie să ne facă să pierdem din vedere interesele noastre naționale.

Termin această parte cu următoarele cuvinte foarte înțelepte din concluziile d-lui I. Lahovary de la Tribunalul Ilfov, s. I în procesul Olimpicilor.

«În toate cestiunile relative fie la drepturile străinilor în țările civilizate, fie la recunoașterea persoanelor morale dintr-o țară într'alta, fie la regularea succesiunilor străinilor sunt acum două tendințe, cum am zice două școli, cum au fost altă dată la Romani școala Sabinianilor și aceia a Proculeanilor. Există la mulți autori tendința de a adopta în toate aceste materii, interpretațiunile cele mai largi, teoriile cele mai liberale și de a recunoaște străinilor drepturile cele mai întinse și mai complete, sub beneficiul bine înțeles al reciprocității; există tendința opusă, mai restrictivă, mai defensivă așa putea zice. Eu sunt ferm convins că România de azi (nu vorbesc de cea a viitorului) abia eșită dintr-o lungă fază de slăbiciune și de nenorocire, nu poate încă fără pericol să intre pe calea teoriilor celor noi și a părăsirii saū a modificării vechilor principii tutelare, și asta pentru un motiv foarte simplu. Reciprocitatea care este justificarea doctrinelor extensive există în teorie, în fapt este absolut iluzorie. Nu sunt Români care să posedeze domenii, averi, stabilimente industriale, case de comerț în străinătate. Sunt din contră o mulțime de străini cari stăpânesc zecimi de mii de pogoane, au case în orașele principale, stabilimente mari în țara românească; nu sunt așezăminte de bine-faceri, biserici comunități române, care să aibă moși în Grecia saū prăvălii la Athena; reciprocitatea este dar o ficțiune. Să nu uităm că până la domnia lui Cuza, întinderea moșiilor posedate de monăstirile închinatē era în Valachia de peste 1400000 de pogoane și în Moldova de 355000 fâlcī, saū

peste un milion de pogoane, în total 2500000 de pogoane ale solului României cu al cărui venit se întreține în tot Orientul așezăminte pioase la sf. Mormânt, la muntele Sinai, la sft. Munte, etc. La lumina experienței acestui recent trecut, să examinăm toate cestiunile relative la asemenea fundațiuni și observând regulile celei mai stricte echități, respectând dreptul tuturor, să nu abandonăm însă nici odată, crezând că mergem pe calea ideilor moderne de progres, nimic din drepturile superioare de supraveghere și de apărare ale Statului Român».

Dumitru N. Comșa

Doctor în drept de la Paris
Profesor la Școala superioară de științe de Stat
Advocat și Director la Banca Națională

JURISPRUDENȚĂ INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I.

Audiența de la 18 Octombrie 1906

Presedenția D-lui CH. PHERÉKYDE, Prim-Presedinte

Ministerul Domeniilor cu Pavel Iosif

Legea înstrăinării bunurilor statului. — Porțiuni de păduri mai mici de 50 hectare. — Dacă asemenea porțiuni sunt de natură a fi și rămâne supuse regimului silvic — (Art 2 și 4 din legea înstrăinării bunurilor statului).

Legiuitorul prin art. 2 și 4 din legea înstrăinării bunurilor statului, preocupându-se de păduri, n'a putut înțelege să vorbească de micile porțiuni răslețe de păduri, cari nu fac parte din masivul unor păduri de natură a fi și rămâne supuse regimului silvic.

Decisiunea No 416/906. — Respins recursul făcut de Ministerul Domeniilor, contra sentinței tribunalului Vâlcea No. 393/904, dată în proces cu Pavel Iosif.

Curtea,

Ascultând pe d-l adv. G. E. Schina în dezvoltarea motivalui de casare;

D-l avocat P. Borș în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Violarea art. 2 și 4 din legea pentru înstreinarea bunurilor statului din 7 Aprilie 1896. Exces de putere. Din toată economia legii pentru înstreinarea bunurilor statului, rezultă că nici o porțiune de pădure de pe proprietatea statului, oricare ar fi întinderea saū importanța ei, nu se poate vinde particularilor.

«Legiuitorul după ce în art. 2 al legii rezervă statului proprietatea pădurilor mari de pe proprietățile parcelate și vândute în loturi, dispune în art. 4, ca derogare la principiul stabilit, că pădurile mici, crângurile, zăvoaele și tufșurile se vor vinde comunelor pe teritoriul cărora se găsesc și că în toate cazurile ele vor rămâne supuse regimului silvic.

«Așa în cât față de dispozițiunile legii sus citată, instanța de fond dacă admite că un lot de pe moșia statului Băbeni a putut fi vândut intimatului împreună cu cei 5000 m. p. de pădure ce se găsea pe dânsul, comite un vădit exces de putere și violează legea».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că intimatul de azi în recurs Pavel Iosef a intentat acțiune contra Statului, cerând să-i lase în stăpânire porțiunea de pădure ce se află pe lotul mic, de 5 hectare, ce Statul i-a vândut, sau să-i plătească suma de 300 lei, ca valoare a acelei păduri, în cazul când se va executa tăierea ei în urma vânzării prin licitație făcută de Stat; că, ambele instanțe de fond, au admis acțiunea ca întemeiată;

Considerând că din dispozițiile art. 2 și 4 din legea pentru înstrăinarea bunurilor Statului nu rezultă că legiuitorul a pus principiul că nici o porțiune de pădure de pe proprietățile Statului, ori-cari ar fi întinderea sau importanța ei, nu poate fi vândută particularilor;

Că, prin art. 2 legiuitorul s'a ocupat numai de pădurele mai mari ca 50 hectare pe care Statul nu le poate vinde, iar prin art. 4 de acele mai mici ca 50 hectare, pe care le poate vinde comunelor în circumscripția cărora se află;

Considerând că legiuitorul prin aceste texte de lege, preocupându-se de păduri, n'a putut înțelege să vorbească de micile porțiuni răslețe de păduri, cari nu fac parte din masivul unor păduri de natură a fi și rămăne supuse regimului silvic;

Considerând că, în specie, Statul n'a pretins că porțiunea de pădure în litigiu, ar face parte din masivul unei păduri fle și mai mici chiar ca 50 de hectare, care după art. 4 sus citat nu se putea vinde de cât comunei în circumscripția căreia se află;

Considerând că, tribunalul constată în fapt prin sentința atacată că mica întindere de pădure în discuțiune face parte din lotul No. 80, vândut de Stat intimatului Pavel Iosif;

Considerând că, din cele mai sus zise rezultă că Statul a vândut intimatului această mică întindere de pădure ca făcând parte integrantă din lotul vândut, întru cât legea nu interzice Statului vânzarea unor asemenea mici porțiuni de pădure, și Statul nu și a rezervat prin actul de vânzare vre-un drept asupra acelei porțiuni de pădure;

Considerând că ast-fel fiind mijlocul de casare invocat se găsește neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

TRIBUNALUL PUTNA, Secția I

Audiența de la 8 Decembrie 1906

Președinția D-lui N. C. PENCIOLESCU, Judecător de ședință

Ioana C. Rosete cu Olimpia Caraiman

Sentința civilă No. 281

Testament. — Autentificarea lui. — Formalitățile ce aveau a se îndeplini de judecător înainte de punerea în aplicare legii autentificării actelor. — Identitatea persoanei care testează. — Modul cum trebuia constatată. — Aprecierea judecătorului delegat. — (Art. 861 C. civ.). — *Ordonanța domnească din 1856* relativă la autentificarea testamentelor. — Abrogarea ei prin Codul civil. — (Art. 1912 C. civil.).

1. Art. 861 C. civil aplicabil la autentificarea testamentelor, înainte de punerea în aplicare a legii autentificării actelor, nu prevedea modul cum judecătorul trebuia să se convingă despre identitatea testatorului, ci din felul cum este redactat acel articol, reese că acest fapt este lăsat cu totul la aprecierea judecătorului, însărcinat cu instrumentarea la domiciliu, de a se convinge de identitatea celui ce testează, prin ori-ce mijloace va găsi de cuviință.

2. *Ordonanța domnească din 1856, care prevedea procedura ce trebuia să se urmeze de judecător la autentificarea testamentelor a fost abrogată o dată cu punerea în aplicare a Codului civil.*

Tribunalul,

Având necesitate a verifica actele din dosar, a amânat pronunțarea la 8 Decembrie 1906, când deliberând a pronunțat următoarea sentință:

Asupra apelului făcut de Ioana C. Rosete cu autorizarea soțului său Costache Rosete în contra cărței de judecată No. 1022/904 pronunțată de judecătoria ocularului Adjud în procesul cu Olimpia Caraiman pentru revandicare;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar;

Având în vedere că apelanta prin apărătorul său d-l avocat Graur renunță la motivele de apel invocate prin petiția înreg. la No. 39517/906 și discută și desvultă numai pe cel relativ la nulitatea testamentului bazat pe lipsa de constatare din partea judecătorului care a autentificat actul, a identității testatorului;

Având în vedere că din examenul testamentului, prezentat de intimată la prima instanță și pe baza căruia pretinde că stăpânește averea ce ține a se revendica, rezultă că acest act este autentificat în anul 1881, adică cu mult înainte de legea autentificării actelor în vigoare, care s'a promulgat și aplicat la 1 Septembrie 1886;

Considerând că înainte de aplicarea acestei legi, materia care prevede și tratează despre autentificarea testamentelor este prevăzută în art. 860, 861 și urm. Cod. civ., care pe lângă celelalte dispoziții ce cuprind încă procedura ce judecătorul urma să aibă în vedere în asemenea ocaziuni;

Considerând că art. 861 C. civ. care s'a avut în vedere la autentificarea acestui testament, nu prevede modul cum judecătorul trebuie să se convingă despre identitatea testatorului, ci din felul cum este redactat reese că acest fapt este lăsat cu totul la aprecierea judecătorului însărcinat cu instrumentarea la domiciliu, de a se convinge de identitatea celui ce testează prin ori-ce mijloace va găsi de cuviință;

Considerând că din procesul-verbal dresat cu această ocazie, la 26 Iulie 1881, se constată că judecătorul mai înainte de a procedea la îndeplinirea formalităților obișnuite, s'a încredințat de identitatea persoanei testatorului, fără însă a arăta mijloacele de care s'a servit pentru aceasta, întru cât legea nu l obligă ca să facă enumerarea acestor mijloace în actul ce a dresat;

Că ast-fel fiind față cu dispozițiile art. 860, 861 și urm. cod civ. singurile texte de lege căci la această dată trebuiau să se aibă în vedere; testamentul deff. Gheorghe Murgulez este un act valabil și pe baza lui bine intimată stăpânește imobilele ce ține a se revendica;

Considerând că susținerile apelantei prin apărătorul său, că înainte de a se pune în aplicare legea autentificării actelor, astă-zî în vigoare, se aplica în materie de autentificări de testamente *ordonanța domnească din 1856* care prevede procedura ce trebuia să urmeze judecătorii în această materie, sunt neîntemeiate față cu dispozițiile art. 1912 Cod civ. care odată cu aplicarea actualului cod civil abrogă toate *ordonanțele domnești* și legile anterioare promulgării acestui cod;

Că întru cât materia autentificării testamentelor este prevăzută în Codul civil; *Ordonanța domnească* enunțată de apelantă nemaî fiind conformă regulilor prescise în actualul cod, este abrogată în totul și deci fără ființă, față cu dispozițiile ce regulează această materie din codul civil;

Văzând și dispozițiile art. 140 pr. civ.;

Pentru aceste motive redactate de d. judecător de şedinţă N. C. Penciuiescu tribunalul, respinge ca nefondat apelul etc.

(ss) N. C. Penciuiescu, Gh. Tomulescu

Grefier (s) G. Călcăi

RESUMAT DE JURISPRUDENŢĂ STREINĂ

CURTEA DE CASAŢIE DIN FRANŢA

Audienţa de la 2 Iunie 1904

Risipitor. — Consiliu judiciar. — Recurs în casaţie. Asistenţa consiliului necesară. — Art. 499, 513 C. fr. (445, 458 C. rom.).

Recursul în casaţie făcut de un risipitor, pus sub consiliu judiciar, fără asistenţa acestui consiliu, este inadmisibil.

Observaţie. — Atât doctrina cât şi jurisprudenţa sunt de acord pentru a decide că oprirea impusă de art. 445 şi 458 din codul civil acelui pus sub consiliu judiciar este generală şi absolută, şi că ea se aplică la toate gradele de jurisdicţie. Această regulă se aplică deci la toate contestaţiile şi la toate instanţele oricare ar fi, în care individul pus sub consiliu judiciar ar fi interesat. Vezi D. Alexandresco, t. II, p. 356. Cpr. Aubry et Rau, I, § 140, p. 872, 873 (ed. a 5-a).

(N. R.)

CURTEA DIN BESANÇON

Audienţa de la 30 Noembrie 1904

Tutelă. — Consiliu de familie. — Deliberare. — Ridicarea tutelei mamei care se căsătoreşte de al doilea. — Lipsă de recurs la tribunal. — Art. 395 C. fr. (347 C. r.).

Decizia consiliului de familie, care ridică văduiei ce se căsătoreşte de al doilea, tutela copiilor născuţi din prima sa însoţire, nu este susceptibilă de recurs înaintea tribunalului de cât pentru lipsă de forme.

(Din *Revue du Notariat*, 1905, p. 484, No. 1217 şi *Pand. Périod* 1905, 2, 23).

Observaţie. — Chestiunea judecată de Curtea din Besançon este controversată. Vezi D. Alexandresco, t. II, 74, text; nota 3 şi *Pand. fr.* vezi *Minorité-tutelle*, 73 urm.

Soluţia dată de Curtea din Besançon este admisă şi de Curtea de cas. din Franţa.

Vezi *Pand. Périod* 1902. 1. 409; *Sirey*, 1902. 1. 385 şi D. P. 1902. 1. 347; *Pand. Périod* 1903. 1. 189 şi D. P. 1903. 1. 143. — *Contrà*: Trib. Niort şi Audenarde (Belgia), *Pand. Périod* 1902. 2. 273 şi *La Flandre judiciaire* din 1902, No. 34, p. 539; T. Hac, III, 321, p. 321;

Planio, I, 2293. — S'a decis, de asemeni, că încheirile tribunalelor, prin care se compun consiliile de familie, nu pot fi atacate pe calea apelului. C. Bucureşti, *Dreptul* din 1905, No. 75 şi *Curierul Judiciar* din acelaş an, No. 80.

(N. R.)

INFORMAŢIUNI

În ziua de 16 Ianuarie corent ora 1 p. m. Înalta Curte de casaţie s'a întrunit în şedinţă solemnă şi a primit jurământul d-lui G. P. Petrescu, înaintat Preşedinte la secţiunea III-a a acelei Curţi în locul mult regretatului C. C. Stăfănescu, precum şi pe acela al d-lui Al. Dobriceanu, înaintat consilier la aceeaşi Înalta Curte în locul d-lui G. P. Petrescu.

Felicităm călduros pe ambii înalţi magistraţi pentru bine meritata avansare.

* * *

NECROLOG. — În ziua de 10 Ianuarie Baroul de Bucureşti a avut de înregistrat pierderea unuia dintre valoroşii săi membri *Marc Sipsom*.

După ce a ilustrat Baroul de Iaşi, *Marc Sipsom*, s'a stabilit în anul 1892 în Bucureşti unde, prin talentul său deosebit, a devenit ilustraţia Baroului, creându-şi mulţi discipoli.

Regretând pierderea lui *Marc Sipsom*, trimitem condoleanţe familiei.

* * *

Rectificare. — În sentinţa Tribunalului Vaslui publicată în No. 3, anul 1907 al *Curierului Judiciar*, pag. 21, la rândul penultim în loc de: violarea de domiciliu încetează de a fi delictuoasă; — să se citească: violarea de domiciliu, nu încetează de a fi delictuoasă.

* * *

A apărut: *Explicaţia teoretică şi practică, a Legei şi Statutelor Creditului funciar, cu jurisprudenţa instanţelor judecătoreşti, diferite legi şi studii relative la Creditul funciar şi formularea de acte, de Gr. Valturescu, avocat al primei societăţi de Credit funciar român din Bucureşti. Preţul 5 lei vol. I, 3 lei vol. II.*

De vânzare la «*Curierul Judiciar*».

Rugăm stărnitor pe abonaţii rămaşi în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administraţia ziarului *Curierul Judiciar*, Bucureşti, sau să plătească la prezentare numai în mîna încasatorilor, I. Riveanu, pentru provincie, şi I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanţelor ce vor emite din registra cu matecă, investite cu ştampila *Curierului Judiciar*.